ప్రదక్షిణ

రచన: ఉషశ్రీ

[గత సంచిక తరువాయి]

—అని రెండు గుక్కలు మంచినీళ్ళు త్రాగి 'అయితే రాత్రి మనం మీమాంస పడ్డ విషయాన్ని గురించి ఏమి టాలోచించావు?' అన్నాడు, వడ్డించిన అన్నంలో వడ్లగింజ తీసి పైన పడేస్తూ.

'అదే ఈరోజు వర్జీనియా, సుశీల, కస్తూరి, ప్రమీల అందరూ అడిగారు. అప్పుడు ఇందిర చెప్పింది. దాని మేనేజిమెంటుకింద వాళ్ళ నాన్నారు ఓ ప్రెస్సు నడప బోతున్నారట. సామానంతా వచ్చేసిందిట. ఎల్లుండి నుంచి పని ప్రారంభిస్తారుట. అందులో ప్రూఫ్ రీడర్ వర్కు చూస్తూ, కాస్తంత ఉత్తరాలు టైపు చెయ్యాలిట. బహుశా ఆయన ప్రెస్‌తో పాటు పేపర్‌కి కూడా డిక్లరేషన్ తీసుకుంటారంది' అని ఆతురతతో భర్తవైపు చూసింది.

'ఇంతకీ నువ్వు ఏమన్నావు?' సాఫీగానే అడిగాడు.

'నేనే మంటానూ, మీరెలా చెప్తే అలా చేస్తాను' అని యథాపూర్వం చూడ సాగింది.

'అదేమిటి మళ్ళీ, నువ్వూ చదువుకున్న దానివి, ఓ పుష్కరం నుంచి కాపరం చేస్తున్న దానివీనూ. నీ నిర్ణయం నువ్వు చేసుకోవొచ్చు. ఒకవేళ నేనే దైనా గట్టిగా అన్నానా, నీ కొడుకుని తీసుకొని నువ్వు రాణీలా వేరే కాపరం పెట్టగలవు' అని నవ్వాడు రామారావు.

రామారావు నవ్వులో నవ్వు లేదు. అందులో ఏవో నూదులు చుట్టు తిరిగాయి. మరేవో సుడిగుండాలు గిర్రు మన్నాయి. ఇంకేవో విష వాయువులు ప్రకోపించాయి.

'అదేం మాటలండీ, మీ కేదన్నా కోపం ఉంటే రెండు తిట్టండి, మరో నాలుగు తన్నండి. అంతే కాని మనిషి మనసు నొప్పించ కండి!' అంది కొంచెం కోపంగా.

‘తప్పు! తప్పు! తన్నితే ఊరుకుంటారా చదువుకున్న ఆడవాళ్లు? సరేలే అదంతా దేనికి కానీ, నీ నిశ్చయం ఏమిటో చెప్పు’ అన్నాడు లాలన అభినయిస్తూ.

‘నాకేం నిశ్చయాలు లేవు’

‘అలా అని ఇందిరతో చెప్పావా?’

‘అది మీరు చెప్ప వలసిన విషయం’

‘ఉద్యోగం చెయ్యమని అది నిన్నడిగితే నేనేం చెప్పనూ!’

‘మీతో నేను వాదించలేను. చెయ్యి ఆరి పోతోంది. కడుక్కోండి’ అంటూ చేతిమీద నీళ్లు పోసింది.

‘నాతో సమానంగా ఉండాలనేగా ఉద్యోగం చేస్తానన్నావ్’

‘అలా అని నేనన లేదు. అన్నీ మీరు కల్పించుకుంటున్నారు. వచ్చే జీతం చాలక ఇబ్బంది పడుతున్నామనీ, పోనీ చదివిన చదువుంది కదా, పైగా ఎవరి దగ్గరో నౌఖరీ కాదూ - స్నేహితురాలి ప్రెస్సులో ప్రూఫ్ వర్కే కదా-అదయినా అరవై రూకలు యిస్తానంది కనకా...’ అని వాక్యాన్ని తుంచేసింది.

‘ఇంక మరి నిశ్చయం కాలేదంటావేం?’ చేతులు తుడుచుకుంటూ లేచాడు.

‘అదీకాక ఏక్షణంలో కష్టం అనిపిస్తే ఆక్షణంలో చేతులు దులుపుకు వచ్చెయొచ్చు. పిల్లలూ, మీరూ తొమ్మిదిన్నరగా అయేసరికి ఇంట్లోంచి వెళ్ళి సాయంత్రం దాకా రారు కదా. ఎ టోచ్చీ నేను ఎనిమిదింటికి వెళ్ళి ఆరింటికి వస్తాను. ఒక్కగంట ఆటూ, ఇటూనూ’ వంటింటి గడప నానుకొని నిలబడి చెప్పింది.

రామారావు వాకిట్లో పచారు చేస్తూ అంతా విని బరువుగా నిట్టూర్చి, సిగరెట్ ముట్టించి-

‘ఏదయినా అనుభవానికొస్తే గాని తెలీదులే!’ అన్నాడు. అప్పటికే కంచం కడగటానికి వెళ్ళిన సుందరికి ఆ వాక్యం వినబడ లేదు: ఆమె తిరిగి వస్తూండగా-

‘సరే కానియ్యి, నువ్వు చేసినా నేను చేసినా పిల్లల సుఖానికే కాదూ’ అని మడత మంచం మీద నడుం వాల్చాడు.

★

రెండు మూడు మాసాల వరకూ సంసారంలో చెప్పుకోదగ్గ మార్పులేమీ రాలేదు. అప్పుడయినా పెద్ద మార్పేమీ జరగ లేదు. కానీ పరీక్షల్లో రంగడికి సుమారు అన్ని పేపర్లలోనూ పదీ, పదిహేనూ మార్కులు రావటంవల్ల, వాడి కోసం ఓ ట్రైనింగు చదువుకుంటూన్న అమ్మాయిని ట్యూటర్‌గా వేశాడు రామారావు. ఏ రిటైర్డు మేష్టారినో వెయ్యాలనుకున్నాడు గానీ, తనకు చిన్నప్పుడు చదువు చెప్పిన తెలుగు మేష్టారు స్వయంగా వచ్చి ‘మా భారతి నిరుడే డిగ్రీ తీసుకుంది. ఈ ఏడాది ట్రైనింగు అయిపోతే దాని తిప్పలు అది పడుతుంది. సాధ్య మయినంత వరకూ దానికి డబ్బులోటు రాకుండా నేనే చూసుకుంటాను గానీ, వీలు చిక్కితే రెండు ట్యూషన్లు శుభ్రమయినవి కుదిర్చి పెట్టు’ అని మరీ మరీ చెప్పటం వల్ల ఆ ఉపకారం తనే చెయ్యటానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. ఈ విషయం వారం, పదిరోజుల వరకూ సుందరికి తెలీలేదు,

అసలు మూడో నాడే తెలిసేది కాని ఆ ఆదివారం ప్రెస్సుకి అర్జంటుపని తగిలి వెళ్ళి పోయింది. మరుసటి ఆదివారం తొమ్మిదింటికి పిల్లలు పుస్తకాలు తీసుకొని 'చదువుగది' లోకి వెడుతోంటే సుందరి పిలిచి అడిగింది. అప్పుడు జరిగిన విషయం రంగడు చెప్పాడు. సుందరి నవ్వేసి ఊరుకుంది. అయినా తనతో ఎందుకు చెప్పలేదా అని ఆలోచించింది. కానీ అదేమంత తెలిసికో వలసిందిగా కానీ, పనిగట్టుకు చెప్ప వలసిందిగా కానీ తోచలేదు.

ఇది జరిగిన పదిహేను రోజుల తరువాయి ఒక నాడు ఆలస్యంగా ఇంటికొచ్చేసరికి, వంటింట్లో పోపు పెడుతూన్న వాసన తగిలి, కిలకిలా నవ్వుతూ చరచరా వంటింట్లోకి నడిచింది. వంటింట్లో అడుగు పెడుతూనే తెల్లబోయి నిలబడింది. బాగా పొద్దు పోతుందేమోనని రామారావే చెయ్యి కాల్చుకుంటున్నా డనుకుంది కానీ, అక్కడ రామారావు కాక ఓ నలభై యాభై యేళ్ళ వయస్సుగల స్త్రీ ఉండడం చూసి, ఒక్క క్షణం ఆగి రామారావు గదిలోకి వచ్చింది.

పేపరు చూస్తూన్న రామారావు అడుగుల చప్పుడు విని, పేపరు కదపకుండానే కిందనుంచి చూసి, పోల్చి మళ్ళీ పేపరు లోకి దృష్టి పోనిచ్చాడు. ప్రక్కనే చిన్న కుర్చీలో కూర్చుని రంగడు కంఠ మెత్తి—

'త్రిజగన్మోహన నీలకాంతి తనువుద్దీపింప...' అని ఆపేసి తల్లివైపు చూసి-

'నాన్నా-అమ్మ' అన్నాడు.

ఈ సారి రామారావు తప్పని సరిగా పేపరు మడిచేసి క్రిందనుంచి, లేని నవ్వు తెచ్చిపెట్టుకుని:

'అంత కంగారు ప్రెస్సులో పని ఎక్కువ అవుతూన్నట్టుంది. అయినా వాళ్ళు కంపెనీలో గంటకు అయిదు రూపాయల చొప్పున ఎక్కువ యిస్తారను కుంటా. అదంతా దొరల కంపెనీలాగా నడుస్తుందిలే. బహుశా ఈ నెలలో జీతం కంటె ఎక్స్‌ట్రాలకే ఎక్కువ వస్తుందేమో - అదేమిటి - అలానే నిలబడి పోయావు. ఇలా వచ్చి కూర్చో' అని ప్రక్కకు వంగి సిగరెట్ పెట్టి తీసి ఒకటి ముట్టించాడు. సుందరి డ్రాయరు దగ్గరగా వచ్చి, దాని చివర అనీ అనకుండా కూర్చుని 'రెండు, మూడు రోజులిలా ఉంటుందంతే. ఏదో గవర్నమెంటు వర్కు చేస్తున్నారు. ఈ వేళ రెండు జడ్జిమెంట్సు వచ్చాయి'

'ఔను-అన్నట్టు డిస్ట్రిక్టు కోర్టువర్కు ఈ నెలనుంచి మీ ప్రెస్సులో యిచ్చారని విన్నాను. ఇంగ్లీషు స్పెల్లింగులూ అవీ నీకు బాగా వస్తాయింక' అని నవ్వాడు, వెనక్కు వాలి కన్నులెత్తి చూస్తూ.

ఒక్క క్షణం సుందరి ఏమీ మాట్లాడలేదు.

'కప్పలు బెకబెకమనును. కాకి కావు కావు మనును. ఆవుఅంబా అని అరచును అరటి చెట్టు...'అని గణగణ చదువుతోంది అక్క.

'ఇదేమిటే! అమ్మ దగ్గర నువ్వు నాలుగో క్లాసు పుస్తకం మొదలెట్టి ఇప్పుడు మళ్ళీ కప్పలు బెకబెక మంటున్నావేమిటే?' అని నవ్వాడు రంగడు.

'ఏమో,మాబాబ్బే ఇదే చదవమన్నారు' అని స్వాతి మురిసింది.

'నాకీ పుస్తకం అయిపోయిందని చెప్పలేక పోయావా?' అన్నాడు రామారావు.

'అలాచేస్తే కొత్త పుస్తకంలో పాఠం నాకు రావటం లేదు. అసలు నేను స్కూలుకి వెళ్ళను నాన్నా. అమ్మ దగ్గరే చదువు తాను' అని తల్లి దగ్గరగా వెళ్ళి కాళ్ళమీద వాల్చేసింది.

'అమ్మ ఒక్కత్తీ అటు ఆఫీసు పనీ చేస్తుందా? మీకు చదువే చెప్తుందా? ఇంటి పనులే చూసు కుంటుందా?' అని భార్యవైపు చూసి తల పైకెత్తి డాబా దూలాల మధ్యకు దృష్టి పోనిచ్చాడు.

'స్కూలు మానకూడ దమ్మడూ. అస్తమానం ఇంటి దగ్గర కూర్చుంటే అల్లరిపిల్ల వంటారు అందరూ' అని బుగ్గలు పుణికింది సుందరి.

'అమ్మా! నాకాకలేస్తోందే' అని కుర్చీ దిగాడు రంగడు.

'వంటింట్లో ఆవిడెవరూ?' అంది మెల్లిగా సుందరి.

'దాని ఆకారం, పనీ చూస్తే తెలీ లేదూ, దాని ఉద్యోగ మేమిటో?' అని నవ్వాడు.

'ఆవిడ అవసరం?' అని కొంచెం కౌతుకంగా చూసింది.

'ఒక్కసారి గడియారం కేసిచూడు. ఎనిమిదవు తోంది. మధ్యాహ్నం ఒంటి గంటకు తినివెళ్ళారు పిల్లిద్దరూ. ఆ రింటికి నేనొచ్చాను కనక ఆగారు కానీ లేక పోతే పిల్ళ్ళు పద్మావతిని పిలిచి అన్నం వండి పెడతావా? వస్తావా? అని అడగ టానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. తక్షణం వెళ్ళి హోటల్ సుబ్బయ్యను పిలిచి నిమి షాల మీద వంటమనిషి కావాలన్నాను. చక్కా వచ్చింది. నువ్వో రెండువందలూ, నేనో రెండువందలూ తెస్తూన్నప్పుడు మనకు మాత్రం ఒక వంటమనిషీ, ఒక ప్రైవేటు మాష్టరూ, నౌకరు కుర్రాడూ అవసరం కాదంటావా? పైగా ఇంత శ్రమ పడి వచ్చి నువ్వు మళ్ళీ వంట పొయ్యి దగ్గర కూర్చోవటం నాకిష్టం లేదు. డబ్బుంటే ఎన్ని సుఖాలయినా అమరుతాయి...ఒక్కటి తప్ప...' అని నిట్టూర్చాడు.

'ఏమిటా ఒక్కటీ?'

'అబ్బే ఏం కాదులే...చూడూ, వం టింట్లోంచి ఆవిడ పిలుస్తు న్నట్టుంది. అన్నం చూపించాను. ఉప్పు బుట్ట కనపడ లేదేమో' అని కుర్చీలోంచి లేచాడు.

'నాన్నా, అమ్మ అలా నల్ల బడిపో తోందేం?'

'అంతే నేమిటీ, నిన్న పద్మావతి పిన్ని అడిగిందీ-మీ అమ్మకి ఒంట్లో బావుంటం లేదా? అలా చిక్కిపో తోందీ?' అని. నిజంకాదూ నాన్నా' అని లక్ష్మి, రంగడు—రామారావుని నిలేసి ప్రశ్నించారు.

'మీ మొహం. అమ్మ చిక్కటమూ లేదు, నాన్న నీరసించటమూ లేదు. పద్మావతికి కొద్దిగా కంటి జబ్బున్న ట్టుంది. ఒక్కసారి నేత్రవైద్యుణ్ణి కలు సుకోమను' అని నవ్వేసి లక్ష్మిని ఎత్తుకు ముద్దాడాడు.

★

ఏకాంత పఠనానికి

కొక్కోక శాస్త్రం: వశీకరణము, వివిధ రతి భంగిమలు, అత్యంతోపయుక్తమైన అనేక ఇతర వ్యాసాలతో, ఇదివరకన్నడూ మీరు చదివి ఉండని విషయాలతో నిండివుంది.

పడక గది చిత్రాలు: స్త్రీత్వంలోని సౌందర్యాన్ని వివిధ భంగిమల్లో చూడదలచుకుంటే, 50 ఫోటోల సెట్టుకు నేడే ఆర్డర్ చేయండి.

పై రెండూ కలిపి రూ 6/

H. H. STORES (A. M.).
Post Box 51, Meerut U. P.

ప్రతిరోజుకీ ప్రత్యేకత ఉంటుంది. ప్రతిజీవికీ ప్రతిరోజూ ప్రత్యేకంగా కనిపించదు. ఒక్కోరోజు ఒక్కోవ్యక్తి జీవితానికి ఎంతో ముఖ్యమయిన దవుతుంది. అలానే ప్రతిజీవికీ ప్రత్యేకత ఉండక పోదు. ఈ ప్రత్యేకత పరిసరాల, అవకాశాల, ఆధారాల మీద, ఆలంబనం మీద ప్రాకుకు పోయినప్పుడు మాత్రమే గోచరిస్తుంది. రోజును నడిపించే వ్యక్తులున్నట్లే, వ్యక్తుల్ని నడిపించే రోజులుంటాయి కాబోలు-అనుకుంటూ స్టాపింగులో బస్సు దిగింది సుందరి. ఆమె ఇంత ఆలోచించేది కాదు, మామూలుగా. బస్సు ఎక్కుతుండగా, (కాలేజీ కుర్రాడే కాబోలు) నడిచిపోతూ చెంగులాగాడు ఉదయం. ఇప్పటి కిప్పుడు రద్దీగా ఉన్న బస్సులో నిలబడ్డ వెధవెవడో ఓసారి ఆగుతుండగా తూలినట్లుగా తూలి బుజంమీద చెయ్యేసి, మీదపడ్డాడు. పడిందే కాక 'సారీ' అని దీనంగా చూస్తూ నవ్వాడు. ఇంతేనేమో ఈ లోకం! ఈ వెధవాయిలందరికీ సకాలంలో ఎందుకు పెళ్ళిళ్ళు చెయ్యరో. కాలేజీ అనే అచ్చోసి అంబోతుల్లా లోకం మీద వదిలేస్తారు. ఛీ! అనుకుంటూ ఇంట్లో అడుగు పెట్టింది.

'ఆరు గంటలయితే ఆకలి లేక పోవడమేమిటీ? వేసినంతే తినండి' అని వంటమనిషి పిల్లల్నిద్దర్నీ చెరో రెక్క పుచ్చుకు తీసి కొడుతున్నది. కోపం వచ్చింది సుందరికి. చెడా, మడా రెండు కేకలు వెయ్యాలనుకుంది, వంటావిడను. కాని ఎందు చేతనో అంతపనీ చెయ్యలేక పోయింది.

'పోన్లెండి మామ్మగారూ, వాళ్ళకు ఆకలి వేసినప్పుడే తింటారు' అని జోడు గోడవార విడిచి, గదిలోకి నడిచి చీర మార్చుకుని, జాకెట్టు తీసేసి స్నానాల గది వైపు నడిచింది.

'ఆరింటి కల్లా పిల్లలకి అన్నాలు పెట్టేయమని ఓసారి చెప్పి, మళ్ళీ వాళ్ళకి ఆకలేసి నప్పుడు తింటారంటే నాకు సాగదు. ఏదో ఓ తీరూ, తెన్నూ ఉండాలి' అని గొణుక్కుంటూన్నది వంటావిడ దొడ్లో తులసి కోటకి నడుం చేర్చి కూర్చుంటూ.

స్నానాల గదిలో నీళ్ళు లేక పోయే సరికి, నూతి దగ్గరకు వచ్చి తోడుకుని కాళ్ళూ చేతులూ కడుక్కుని ముఖం దిద్దుకుంటూ, 'మామ్మగారూ, ఆయన

కాలేజీనుంచి రాగానే నీళ్ళు పోసుకోవటం లేదా?' అని ప్రశ్నించింది.

'ఏమోనమ్మా, నాకేం తెలుసూ...' అని సాగదీసుకుంది.

ఈ జవాబు సుందరికి మరీ చికాకు కలిగించింది. ఏమిటీ వెడసరపు జవాబు. కూటికోసం చాకిరీ చేస్తూ ఇంటి యజమానురాలికిచ్చే జవాబిలాగేనా ఉండాల్సింది!

'అయితే ఆయన రాత్రి భోజనం చేస్తున్నారా?' అని ప్రశ్నించింది.

'చేస్తూనే ఉంటాడు. రాత్రి ఏ తొమ్మిదింటికో వస్తే నాకెక్కడ వీలవుతుందీ పెట్టడానికి! ఎనిమిదింటి కల్లా శివాలయంలో స్వాములారి గీతా సందేశము వినటానికి వెళ్ళాలి కదా. ఈ వయస్సులో నైనా ఆ పరమార్థ సాధన చెయ్యకపోతే నాకు ముక్తేదీ!' అని చెంగుచుట్ట బెట్టుకుని, తలకింద దిండుగా ఉంచుకుని నడుంవాల్చింది.

సుందరి కేమీ అర్థం కాలేదు. ఎన్నాళ్ళనుంచి యిలా సాగుతున్నదో కూడా తెలీలేదు. తెలిసినా తను చెయ్యగలిగిందేమీ ఉన్నట్టుగా కనిపించ లేదు. ఇప్పు డీవిడ మీద ధూం-ధాం చేస్తే ఈ విడీ పనికాస్తా మానేసి గీతాస్వాముల వారి వెనకాలే బయల్దేరేట్టుంది. ఈ కాస్త గోడు చెడగొట్టుకోవటం దేనికి - అనుకుంటూ వాకిట్లోకి వచ్చి-

'రంగా, చెల్లాయిని తీసుకురారా, అన్నాలు తినేద్దాం' అంది, చెంపలు దువ్వుకుని బొట్టుపెట్టుకుంటూ.

'నేను నాన్నతో తింటా' అని మెల్లిగా అంది లక్ష్మి.

'నాన్న పొద్దు పోయే దాకా రారమ్మా. ఈలోగా నువ్వు నిద్ర పోతావు. దాన్ని తీసుకురారా' అని వంటింట్లోకి నడుస్తూ—

'పిల్లలికీ, నాకూ అన్నాలు పెట్టండీ' అంది సుందరి.

'నువ్వుండగా నే నెందుకమ్మా. కన్న పిల్లలకి ఆర్నెల్లకో మాటయినా అన్నాలు పెట్టుకోలేక పోతే కనటం దేనికీ' అని ముసలావిడ అరచేతిలో రామకోటి వ్రాసుకో సాగింది.

రంగడికి మాచెడ్డకోపం వచ్చింది. వంటలక్క మాటలు అమ్మను ఎంత వేధిస్తాయో రంగడికి పూర్తిగా తెలీక పోయినా, అమ్మని అలా ఎకిరించటం రంగడి కిష్టం లేదు. లేకపోయినా తనేమన్నా అంటే అమ్మ తనను కేకలేస్తుందేమోనని జంకి ఊరుకున్నాడు. సుందరి ఏమీ మాట్లాడకుండా కంచాలు పెట్టేసి అన్నాలు వడ్డించింది. మౌనంగానే భోజనా లవుతున్నాయి. భోజనా లవుతున్నంత సేపూ ఏదో ఆలోచిస్తూనే ఉంది సుందరి. తీరా లేస్తూండగా చూసే సరికి పిల్లలిద్దరూ మరీ గుప్పెడు మెతుకులు తింటున్నట్టని పించింది. అని పించింది కానీ మధ్యాహ్నం ఏదో తిని ఉంటారు. అంచేత అలా తిన్నారనుకుని వసారాలోకి వచ్చేసింది.

అప్పటి కప్పుడే అమర్చబడిఉన్న ప్రక్క-మీదకుజారింది సుందరి. డ్రాయరు మీది పేపరు చూస్తూ, వక్క-పలుకు నోట్లో వేసికొని తలవైపునున్న ఫాన్ స్విచ్ ఆన్ చేసింది. పేపర్లో అక్షరాలేం సుందరికి కనిపించటం లేదు. పిల్లలిద్దరూ

మరీ చిక్కి పోయినట్టు కనిపించారు. పిల్లలే కాదు-తనూ అలానే అవుతూన్నట్టుగా తోచింది. అద్దంముందుకు వెళ్ళి నిలబడింది ఒక్క క్షణం కన్న అద్దంలో తనను తాను చూసుకో లేక వచ్చి పడుకుంది.

'ఎల్లకాలం ఒక్కలా ఉంటామా?' అని తృప్తి పరుచుకుంది.

పిల్లలు నీరసంగా పుస్తకాల ముందు కూర్చుని మూలుగుతున్నారు.

'అయ్యో, నా మతిమండిపోనూ. సుందరమ్మా, మీ కన్నా తెలీలేదూ. నేను అలా భగవద్ధ్యానం చేసుకుంటుండగా అలా కునుకుపట్టేసరికి, దీనమ్మ కడుపు కాలా, దీని నాలిక గొద్దలకెయ్యా, ఆ బట్టలకుక్క అన్నం ముట్టుకుంటే; ఆ గిన్ని అవతల పారేశాను. ఇప్పుడింక స్నానం చేసి అన్నమేం తగలెయ్యను. పైగా బియ్యం నిండుకున్నవాయె. లేచి తలుపేసుకో నమ్మా. నేను గుళ్ళోకి వెడుతున్నా' అని కదిలి పోయింది.

సుందరి తెల్లబోయింది. ఆస లేమిటీ వ్యవహారం! ఇప్పుడాయనొస్తే అన్నం లేదన్నమాట. స్నానానికినీళ్ళు లేవు. తిండికి అన్నంలేదు. బాగానే ఉంది వ్యవహారం. బియ్యం అయిపోయాయంటుందేమిటీ? ఎంత ఇదయినా ఇంకా గుండెత్తుండాలి. ఆస లీవిడ వ్యవహారం తనకేమీ బోధపడ లేదు. ఇంకా కొంపలో ఏవి ఎలా తగులడుతున్నాయో అర్థం కాలేదు. ఇలా ఆలోచిస్తూ ఉండిపోయింది.

రామారావు లోపలకొచ్చి, బట్టలు విడిచి, మంచం మీదున్న సుందరి వైపు చూచి, నూతి దగ్గరకు పోయి స్నానం చేసి వస్తూ తలుపులన్నీ వేసి-

'రంగా, ఈ రోజు కూడా అన్నం కుక్క ముట్టుకుందా? పాపం! మన వంటమామ్మ గారికి భూత దయ హెచ్చురా. ఇంతకీ ఈ యింట్లో నాకు రెండో పూట తిండి తినే యోగంలేదేమో!' అని నిట్టూర్చాడు. సుందరి కన్నులు చెమర్చాయి.

(ఐ పోయింది)